

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse

Viking for en dag på Stiklestad

Gruvetur på Løkken verk

Tidskapsel på Rockheim

Nattlysing av helleristninger på Snåsa, Saemien Sijte

Historiefortelling fra de tidligste tider til i dag

Utstillinger innendørs og utendørs, her på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum

Fortellinger i Farta, med RIB på Kystmuseet Hitra

Bobletog med historiefortelling og lokal mat på Thamshavnbanen

Opplev Namdalen på Sykkel, Museet Midt

Aktive opplevelser i langsomhet
og i fart og spenning

Kuratormøte Hannah Ryggen
Kunstmuseet

Historisk Ferieskole Sverresborg

Kurs i tradisjonshåndverk på Røros

Opplæring, forskning og utdannelse

Gunnerus utstilling, Vitenskapsmuseet NTNU

Talerstolen Stiklestad Nasjonale
Kultursenter

Samisk formidling,
Saemien Sijte

Hannah Ryggen Trienalen, K.U.K 2022

Bodyworlds, NTNU Vitenskapsmuseet

Kunst, historie
og forskning til
refleksjon og
ettertanke

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse

Skaperglede, fellesskap og holdbart håndverk

Trøndelag kulturarvkonferanse 20. mai 2022

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

NORGES
HUSFLIDSLAG

Landsmøte

Husflidshåndverkere

Husflidsbutikker

Styret

Direktør

Ansatte

Fagråd & Team

NORGES
HUSFLIDSLAG

Fylkeslag

Lokallag

Medlemmer

Landsmøte

Landsmøte

Husflidshåndverkere

Husflidsbutikker

Styret

Fylkeslag

Direktør

Lokallag

Ansatte

Medlemmer

Fagråd & Team

Ungdomsråd

Unge voksne:

- Starta i 2021
- 4 unge voksne i alderen mellom 30-37 år.
- De har alle tillitsverv i sine lokallag/fylkeslag i NH.
- 4 Teams-møter, mini organisasjonskurs og inspirasjonskveld i 2021.
- Bli-kjent, kurs og inspirasjonshelg på Lillehammer januar 2022.

Håndverk og skaperglede for
barn og ungdom fra 6 til 26 år

Rundt bålet 2022-2023

Rundt bålet

Rundt bålet er et prosjekt for å legge til rette for uteaktiviteter, lek og læring for barn og unge.

Spikking og enkel matlaging står i fokus, og målet er å løfte kunnskapen og interessen om tre, trearbeid og ressursutnyttelse blant barn og voksne i Norges husflidslag.

Rundt bålet – et Holdbart prosjekt

Målgruppa er barn og unge.

Prosjektperioden er 2021-2023.

Med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB på kr 1 414 000,-

Verktøykasser til 66 lokal lag = kr. 1 000 000

Utvikling av materiell og opplæring av instruktører kr. 414 000

Stor egenandel i form av arbeidskraft fra driftsbudsjettet og mye frivillig innsats.

Rundt bålet

**Verktøypakken inneholder:
håndverktøy og slipeutstyr**

Se her:

https://www.unghusflid.no/filer/Brosjyre_verkt%C3%B8ykasse_-_Rundt_b%C3%A5let.pdf

Rundt bålet

Kriterier for å motta breddegavepakke er:

Laget må ha minst to deltagere instruktører som deltar på opplæring i bruk av verktøykassen, våren 2022.

Laget må planlegge spikkeaktivitet innen 2022-2023 for aldersgruppen 7-19 år.

Enkel rapportering.

Alle lag skal være med på kurs.

Foto: Arild Larsen

Med «Rundt bålet» ønsker vi å sette fokus på naturen som emnetilfang av materialer til ulike typer husflid, spesielt knytta til tradisjonell bruk og bearbeidelse av trematerialer.

- **Infomøte 18.1.22**
- **Praktiske kurs landet rundt**
- **Webinar 3.2.22**
 - ✓ Gjennomgang av verktøykasse
 - ✓ Slipefilmer
 - ✓ Førstehjelp/sårbehandling
 - ✓ Lover og regelverk rundt henting av virke
 - ✓ Regler rundt bålrensing
- **Webinar 2.5.22**
 - ✓ Krympebokser og mønsterskjæring
 - ✓ Bålmat

Praktisk kurs – 5 steder i landet

Innhold

- Pedagogiske drops: Hvordan man kan legge til rette for læring for yngre og eldre barn og unge
- Grunnleggende opplæring i: kløyving, spikking tørking, renskjæring og vedlikehold av utstyr
- Sikkerhet
- Praktiske oppgaver tilpasset ulike ferdighetsnivå
- Bålkos og erfaringsutveksling mm.

Foto: Berit Solhaug

Vestland
Årdal
Luster
Stryn
Florø
Ytre Gulen
Voss
Sotra
Stord
Austevoll
Tysnes
Aurland og Midtre Sunnfjord

Nordland
Sømna
Beiarn
Vega
Saltdal
Alstadhaug
Leirfjord

Vestfold, Telemark og Buskerud
Seljord
Gransherad
Rauland
Grenland
Nesbyen
Hurum
Lier
Larvik
Nøtterøy
Svelvik
Kviteseid, Drammen, Tønsberg

Rogaland og Agder
Nord-Karmøy
Sandnes
Suldal
Lillesand
Gjøvdal og Åmli
Mandal
Hægebostad
Svithun, Haugesund og Kristiansand

Midt-Norge
Levanger
Stjørdal, Malvik og Meråker
Nauma
Vikna
Hølonda
Ørland/Bjugn
Holtålen
Vestnes
Averøy
Hustadvika
Ørsta
Volda
Breistad og Hareid/Ulsteinvik

Akershus, Østfold og Oslo
Nesodden
Asker
Bærum
Skedsmo
Fredrikstad
Moss og Horten
Lørenskog og Sarpsborg

Oppland og Hedmark
Gjøvik
Øyer/Tretten
Vestre Toten
Skjåk
Lunner
Kongsvinger
Folldal
Nordre Ringsaker
Hamar
Lundsæter og Eidskog

Finnmark og Troms
Karasjok
Kirkenes
Hammerfest
Manndalen
Finnsnes
Skånland
Nordreisa
Passvikdalen, Birtavarre og Rossfjord og omegn

Kurshelg i Midt Norge 23.-24. April 2022

Sverresborg - Trøndelag Folkemuseum

30 deltakere fra 14 lokallag

5 menn – 25 kvinner

28 – 74 år

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

Bruk av verktøyet, sliping,
kløyving.

Spikke redskap til bålmat,
pinnedyr mm.

Krympeboks

Materialer fra naturen

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

Rundt bålet

<https://husflid.no/fagsider-/ung-husflid/rundt-balet/>

Foto: Arild Larsen

TREseminaret 26. April – 1 mai 2022

Hjerleid

Ung Husflid TREseminar samtidig som de voksne har
TREseminar for voksne

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

Barnas TREseminar

Tredreiling

Smiing

Spikking mm

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

TREseminaet

«Nytt Skogbruk» seminar

Kurs i Tørrmuring
 Smiing
 Aktarkorg
 Tredreing
 Møbelsnekkering

Alt kan fikses

2022-2024

Satsningsområde: 2019-2024

**Spesielt fokus på FNs bærekraftmål 12:
Ansvarlig forbruk og produksjon.**

Hvordan?

- Øke materialkunnskapene hos forbrukerne
- Drive opplæring i teknikker som forlenger gjenstanders levetid
- Heve tradisjonshåndverkets status

Alt kan fikses!

- Prosjektperiode 2021 – 2024
- Kr. 1.049.000,- fra Sparebankstiftelsen DNB:
Ansvarlig forbruk – egen støtteordning
- Samarbeid med Naturvernforbundet

**Målgruppe:
unge og unge voksne
(18 – 35 år)**

Kurs til alle medlemmer i lagene som deltar

Uke 7	Uke 9	Uke 10	Uke 11	Uke 13
Hvorfor og hvordan	Elastiske stoff	Vevde stoff	Sting	Evaluering
Bakgrunn, samarbeidspartnere, organisering og markedsføring	Ulltøy, stopping og maskesting og nye kanter	Dongeri -for hånd og med maskin, Finklær - Silke og tynne stoff	Broderi med stramei og vannløselig vlieselin Nyttige sting	Vi møtes etter Klesbyttedagen og deler erfaringer: Hva fungerte bra? Hva kan vi gjøre annerledes til neste år?

Resultat så langt..

- Hele 66 lag har meldt seg på dette første året
- Materialpakker er sendt ut
- Breddegave utbetalt
- Vi er godt i gang med gjennomføring av kursrekka. Det blir gjort opptak som de kan se i etterkant for en begrenset periode.
- Fikseheftet er klart og i salg på husflid.no fra 20.mars.
- Vi er i gang med å planlegge filmene
- Vi har allerede fått flere presseoppslag på prosjektet.

Fiks det!

En praktisk håndbok for fikserere

**Se flere fiksetips
i heftet Fiks det!**

husflid.no/nettbutikk

Foto: Camilla Åmot Aarhaug

Gjennom
Skaperglede
og
Fellesskap
så skape vi
Holdbart Håndverk

Les med om oss på husflid.no

• Takk for meg!

NORGES
HUSFLIDSLAG

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse

TRØNDERSKE BYGGEKLOSSER I BYGNINGSVERNET

OM GJENBRUK, OMBRUK OG FLYTTING AV HUS

DANIEL JOHANSEN – FØRSTEAMANUENSIS – INSITUTT FOR ARKITEKTUR OG TEKNOLOGI – NTNU

DET STÅR MELLOM 100 000 OG 200 000 FRAFLYTTEDE BOLIGER I NORGE (SSB).
I SVERIGE ER TALLET HØYERE, MENS DET I FINLAND LIGGER LITT UNDER.

DET BETYR AT DET STÅR MELLOM 250 000 OG 500 000 ØDEHUS I SKANDINAVIA SOM KAN
BENYTTES SOM ET ALTERNATIV TIL NYBYGG.

SPRINGFLO DE SISTE ÅRENE HAR GITT OSS EN LITEN FORSMÅK PÅ DET SOM KOMMER.
ALL BEBYGGELSE SOM BASERER SEG PÅ AT FLO OG FJERE ER KONSTANT ER TRUET.

KLIMAKRISE OG KRIG TVINGER OSS INN I EN SIRKULÆRØKONOMI

– OGSÅ I BYGGEBRANSJEN

Billeangrepet på de canadiske barskogene i 2020 og 2021 skapte en byggevarekrise i verden. Russlands invasjon av Ukraina og den påfølgende handelsembargoen mot verdens største byggevareprodusent (Russland) forsterker krisen ytterligere. Alt tyder på at det hele blir langvarig.

NORGE OG EUROPA

TO PARALELLE INITIATIVER/VIRKELIGHETER
EKSEMPLER FRA 2020

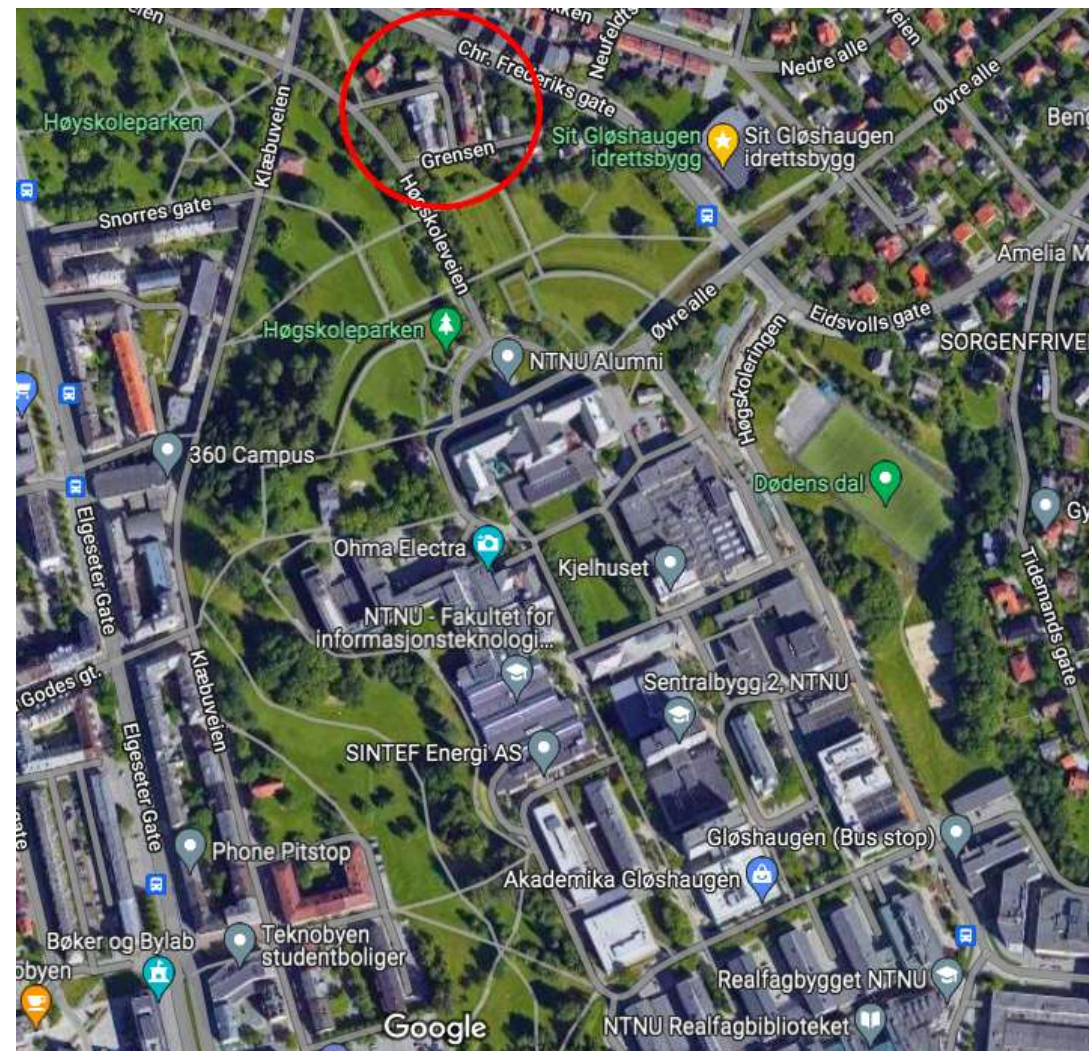

Vil forslaget gjøre det lettere å rive kulturminner? (Illustrasjonsfoto: Bygg og Bevar)

Vil gi distriktene tilskudd til riving av eldre bygg

Norman-utvalget foreslår støtte til riving av gamle hus for å hindre «forslumming» i områder med synkende folketall. Fortidsminneforeningen er dypt uenig.

GRENSEN-LAB NTNU – levende laboratorium for bærekraftig transformasjon

HVA ER GRENSEN?

- Grensen ligger som en enklave av små og mellomstore tregårder reist mellom 1860 og 1900 på det som nå er campus Gløshaugen.
- Det har lenge vært en plan å rive bebyggelsen for å gi plass for et utvidet campus. AD-fakultetet arbeider nå for at området skal restaureres og tas i bruk som en del av campus Gløshaugen.
- Grensen kan bli neste generasjon forsøkshus på NTNU.
- Med sine boliger bygget i laft og bindingsverk er denne lille enklaven representativ for det meste av eldre boligbebyggelse i tre i hele Skandinavia.

HVA ØNSKER VI Å UTVIKLE GRENSEN TIL?

- Grensen kan bli et levende laboratorium for restaurering og energioppgradering av eldre boligbebyggelse i tre
- Et miljø av forsøkshus for langsiktig testing av hvordan materialene i eldre tømmer- og bindingsverksbygninger reagerer på forskjellig isolasjon, overflatebehandling og bruk.
- Et levende demonstrasjonsområde for tradisjonelle restaurerings- og håndverksteknikker.
- En campuslandsby på Gløshaugen med kontorer, serveringssteder, boliger og verksteder.
- Hjertet i et nytt forskningsprosjekt på restaurering og gjenbruk av eksisterende trehusbebyggelse i hele Skandinavia.

TRØNDERSKE PILOTPROSJEKTER

CASE 1: KAN FLYSTØY SKAPE
NY GIV FOR BYGNINGSVERN?

Ørland kommune

Tegnforklaring
 Dagens situasjon (2012) - rød og gul sone i hht T-1442
 ——— Rød sone (sørgsmål om beredskap)
 - - - - - Gul sone (sørgsmål om beredskap)
 Fremtidig situasjon - rød og gul sone i hht T-1442, 3000 m rutebuss
 Rød sone
 Gul sone

Oslo Forsvarsbygg
 Skjematisk Løsn
 1:50 000

NY BYDEL AV HISTORISKE HUS VED BREKSTAD HAVN

VISUALISERING – ASAS ARKITEKTER OG KYSTPLAN

HUSENE ORGANISERES PÅ HVER SIDE AV EN ALLMENNING SOM DANNER EN
SIKTEAKSE TIL AUSTRÅTTBORGEN. ALLMENNINGEN STREKKER SEG FRA DEN
NYE/GAMLE BYDELEN OG HELT OPP TIL BREKSTADS HOVEDGATE YRJARSGATE.

PROSJEKTET MED Å SKAPE EN NY/GAMMEL BYDEL PÅ BREKSTAD SKAL TA TAK I DEN VONDESTE DELEN AV KAMPFLYBASEETABLERINGEN, SOM HANDLER OM INNLØSING OG RIVNING AV GÅRDER OG GRENDER, OG FORSØKE Å SNU DETTE TIL NOE SOM LOKALSAMFUNNET OPPLEVER SOM ATTRAKTIVT.

PROSJEKTET GIR KUNNSKAPSMILJØENE EN MULIGHET TIL Å MÅLE ØKONOMI, KLIMAFOTAVTRYKK, TEKNISKE OG PRAKTISKE UTFORDRINGER, OG LANGSIKTIG SAMFUNSSØKONOMISK GEVINST.

Illustrasjoner fra reguleringsplan - Asplan Viak

Har funnet 50 småbruk og 100 boliger uten beboere: - Det er stor interesse for å ta over +

Indre Fosen kommune har kartlagt eiendommer som ikke er bebodd i dag. Nå tar kommunen kontakt med eiere for å se om man kanskje kan finne løsninger som gjør at nye kan flytte inn.

Publisert: 07.05.2022

ANDRE TRØNDERSKE PROSJEKTER

INDRE FOSEN ER DEN FØRSTE KOMMUNEN SOM HAR KARTLAGT HELE SIN ØDEHUS-RESSURS I TRØNDELAG.

HEIM KOMMUNE ER EN AV FORTIDSMINNEFORENINGENS OG RURALIS' PILOT-KOMMUNER FOR Å FÅ FRAFLYTTETE HUS UT PÅ MARKEDET.

Arkitektnytt

Hus med lys

Mens lysene snart tennes i tusenvis av gamle hus, planlegger Fortidsminneforeningen et nytt pilotprosjekt med tre norske kommuner.

Torbjørn Tumyr Nilsen • 7. desember 2021

Tirsdag 14. desember tennes det lys i forlatte hus landet rundt. Her bilde av restaureringsprosjektet til Bianca og Børre Wessel i Trysil. **Foto:** Bianca og Børre Wessel

- KLIMAGEVINSTEN I GJENBRUK AV EKSISTERENDE BEBYGGELSE ER ENORM DERSOM DET KAN VÆRE ET ALTERNATIV TIL NYBYGG
- KLIMAET TRENGER AT MAN VITALISERER ALL FRAFLYTTET BEBYGGELSE SOM FINNES
- VI TRENGER Å BYGGE OPP KOMPETANSE PÅ FLYTTING AV HUS FOR Å RUSTE OSS TIL DET STORE LØFTET PÅ KYSTEN
- VI TRENGER MER KUNNSKAP OM FLYTTING AV HUS FOR Å KUNNE NTTEGJØRE OSS AV BYGNINGER SOM IKKE HAR ET BRUKSPOTENSIALE DER DE STÅR, OVER HELE SKANINAVIA.

NTNU ØNSKER Å BLI NORDENS STERKESTE
FAGMILJØ PÅ DETTE OMRÅDET, OG VIL
GJERNE HA DEG SOM PARTNER!

TAKK FOR MEG!

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse

Kulturminner og reiseliv – tålegrenser og besøksforvaltning

Margrethe C. Stang, Fortidsminneforeningen

Jippi! Endelig kan vi reise igjen!

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

59

Hva er utfordringen?

Turisme bidrar til klimagassutslipp og forurensning, globalt og lokalt
- som i sin tur også truer natur- og kulturarv

Masseturisme kan forringe opplevelsesverdien

Turisme kan bidra til slitasje på natur- og kulturarv

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

60

Fortidsminneforeningen, stiftet 1844

Mer enn 40 eiendommer, inkludert 8
stavkirker

2019: 192.000 besøkende

Foreningen har bærekraft som en grunnleggende verdi i arbeidet for bevaring og bruk av kulturminner, og er også en foregangsaktør for tradisjonelle bevarings- og håndverksteknikker som ivaretar kulturminnene for kommende generasjoner.

Urnes stavkirke fra 1130, eid av Fortidsminneforeningen siden 1880 – på UNESCOs verdensarvliste siden 1979

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

61

“Verden inn på tunet”

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

62

«Verden inn på tunet»

Fra turist til besøkende

Solvorn (innbyggertall ca. 200) en typisk dag i høysesongen. Herfra går fergen til Ornes (innbyggertall 38)

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

63

Reise og klimaavtrykk

- 1) Kortreiste
- 2) Langreiste
- 3) Hjemmefra

I 2020 lanserte vi «Digitale Tautra» - digital formidling av klosterruinen i Trondheimsfjorden.

Fra fjernt til nært

Øke vår kjennskap til besøkendes geografiske tilknytning for beregning av klimaavtrykk, og bidra til reiselivets samlede mål om utslippskutt (Innovasjon Norges klimakalkulator)

Utvide besøksgrunnlaget stegvis mot *flere lokale besøkende* og *besøkende med lavt klimaavtrykk* fra transport

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

65

Fra fjernt til nært

Utvikle en bredde av formidlingstilbud til barn, voksne og familiegrupper som sikrer *gjenbesøk*, økt verdiskapning pr. besøkende og lavt klimaavtrykk

Utvide besøkssesongen for å favne *lokale behov for kulturarvsopplevelser*

Tilrettelegge eiendommene som turmål med informasjonsskilt, benker, turstier og sykkelparkering

På Steinvikholm, eid av Fortidsminneforeningen siden 1894, har vi utviklet opplegg for Den kulturelle skolesekken, bl.a. for å utvide besøkssesongen.

Mer kultur – bedre klima

Møte reiselivets dreining i gruppemarkedet fra store volum til mindre grupper av kvalitetsbevisste besøkende i alle aldre

Utvikle ventetilbud og områdeopplevelser, også digitale, som sprer fotavtrykket og legger til rette for inndeling av grupper i ulike aktiviteter

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

67

Mer kultur – bedre klima

Starte «Bli lenger» - aktiviteter for mer-opplevelser ved og rundt eiendommene til grupper og enkeltbesøkende gjennom samarbeid med lokale aktører og foreningens lokallag i regionen

Videreutvikle og kommunisere Hjemmefra-konseptet (digital formidling)

Bidra til god reiseplanlegging for besøkende: opplevelsespakker, turforslag og digital bookingløsning

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

68

Ta kulturmiljøet i bruk

Utvikle formidlingstilbud rettet mot den natur- og kulturinteresserte besøkende som setter mennesket, naturen og kulturminnet i sammenheng i et historisk og dagsaktuelt perspektiv

Det sjøsamiske småbruket «Elvebakken» i Balsfjord, eid av Fortidsminneforeningen siden 2003

Ta kulturmiljøet i bruk

Bruke kulturmiljøets muligheter til å engasjere besøkende i bærekrafttemaer og bidra til kunnskap om og bruk av skjøtselstradisjoner som styrker biologisk mangfold

Appellere til unge besøkende gjennom en egen ung-profil og rekruttere yngre frivillige gjennom bærekrafttemaer

Samarbeid for klima

Være en pådriver for samarbeid med turistnæring, museer, kultur - og naturarvsarvsaktører

Øke antall frivillige hender gjennom ulike samarbeidsaktører og rekruttering på frivillig.no for å møte de besøkendes behov for tilgang til kulturminnet

Bidra til trafikkspredning av besøk i henhold til eiendommers tålegrenser gjennom markeds og informasjonstiltak og samarbeid

Samarbeide med transportselskaper og fremme bruk av kollektivreisetilbudet «Travel like the locals» (tltl.no)

Legge til rette for klimavennlig transport ved eiendommene: sykkelstativer, ladestasjoner, turstier og transport fra nærliggende transportknutepunkt

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

71

Ta gjerne en titt på hele
«Strategi for bærekraftig besøk ved Fortidsminneforeningens eiendommer 2021-2025» på
<https://fortidsminneforeningen.no/om-oss/styringsdokumenter/>

FORTIDSMINNEFORENINGEN
National Trust of Norway

Fortidsminneforeningen er en frivillig kulturvernorganisasjon som siden 1844 har kjempet for bevaring av landets verdifulle kulturminner.

24.05.2022

72

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse

NORGE I TUSEN ÅR NASJONALJUBILEET — 2030 —

Nasjonaljubileet 2030 - Det nasjonale er lokalt

Borghild Lundebj, prosjektleder 2030

Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Trøndelag Kulturarvskonferanse

20.mai 2022

Noreg i tusen år
Nöörje távsene jaepieh
Norga duhát jagi
Millenial Norway

www.norgeitusenaar.no

Hurdalsplattformen 2021-2025 og statsbudsjettet 2022

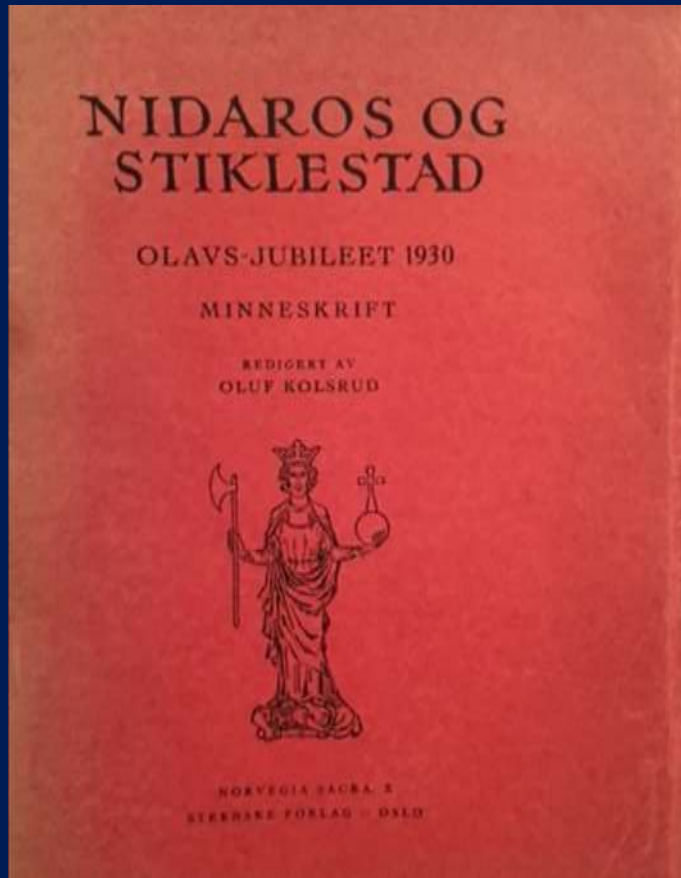
Hurdalsplattformen, første punkt under overskriften «Kulturarven skal løftast fram»:

- *«Regjeringen vil sørge for at 1000-årsjubileet for slaget på Stiklestad blir ei nasjonal markering.*
- *Stiklestad Nasjonale Kultursenter skal vere navet i jubileet.»*

- *Årlige bevilgninger til SNK jubileumssekretariat*
- *Årlige bevilgninger til aktører i jubileumsstafetten fram mot 2030.*

Slik ble det feiret i 1930....

NORGE I TUSEN ÅR NASJONALJUBILEET — 2030 —

Noreg i tusen år
Nöörje távsene jaepieh
Norga duhát jagi
Millenial Norway

-
- 2021 **KULTURMØTE OG ENDRING**
Hundorp, Mære
 - 2022 **FOLKESTYRE**
Eidsivating, Våler i 1000 år
 - 2023 **RESSURSER OG RIKDOM**
Tore Hunds rike
 - 2024 **VERDIER I LOVVERKET**
Moster, Gulating, Frostating
 - 2025 **MIGRASJON OG IDENTITET**
Nasjonalt utvandrerjubiläum
 - 2026 **SLEKT OG SAMFUNN**
Sarpsborg
 - 2027 **TILHØRIGHET**
Samiske miljø
 - 2028 **FORTELLINGER OM NORGE**
Vestfold, Telemark
 - 2029 **FOLKETRADISJON**
Valldal, Møre og Romsdal
 - 2030 **FELLESSKAP**
Stiklestad, Nidaros,
Hovedstaden, hele Norge
 - 2031 **HELGENKÅRING**

Jubileumsplattform 2030

TUSEN ÅR MED HISTORIE GIR

TUSEN HISTORIER Å FORTELLE

1030 som et brennpunkt i fortellingen om Norge

Ikke bare Olav, hele Norge

Verdien av historiens mangfold

Et jubileum med en varig samfunnsverdi

Fortid, samtid og framtid

Feiring, kunnskap, refleksjon og dialog

En stor samtale om Norge:

hva Norge har vært, hva Norge er og

hva fremtidens Norge kan og bør være

VERDIGRUNNLAG

Verdigrunnlaget for jubileet er formulert i fem spørsmål:

FELLESSKAP

Hvordan skaper vi et fellesskap som både tåler og verdsetter ulikhet?

VERDIER

Finnes det et verdigrunnlag som er ufravikelig?

IDENTITET

Hvordan forstår og definerer vi oss selv i møte med andre?

ARV

Hva tar vi med oss fra fortiden og hva leverer vi videre?

FORNYELSE

Hvordan former vi et samfunn i spenningen mellom tradisjon og fornyelse?

Hensikten med spørsmålene er ikke å gi endelige svar, men å åpne for viktige samtaler og gi inspirasjon til programskaping.

SAMFUNNSBETYDNING – SOSIAL BÆREKRAFT

Samfunnsverdien av jubileet kan oppsummeres i tre delmål: **storslåtte opplevelser, meningsfylte møter og varige verdier**. Det samla målet er å skape et jubileum som tar utgangspunkt i fortiden, men som har stor betydning for både nåtiden og fremtiden. Vi ønsker at jubileet brukes til å invitere alle i Norge til samtale om fellesskap og samfunnet vi lever i. Hva bygger det norske samfunnet på og hva skal det bygge på videre? Hvordan skaper vi et livskraftig demokrati i en stadig mer polarisert verden? Jubileet vil på denne måten være viktig for utviklingen av sosial bærekraft i samfunnet.

Jubileets fokus på sosial bærekraft skal bidra til at bærekraftsmålene som helhet nås innen 2030.

Hvordan motvirke ekstremistisk og polariserende bruk av historie ?

Grunnleggende perspektiv:
FELLESSKAP OG INKLUDERING

Mangfold av historier:
NORGE I TUSEN ÅR

Målsetting:
KUNNSKAPSBYGGENDE

Fokus samtid og framtid:
HVA NORGE HAR VÆRT, ER OG SKAL VÆRE

Hvem kan bli en del av jubileet og hvordan?

Egen interesse og nytte, relevans.

For å være en del av jubileet forutsettes det at jubileumsplattformens verdigrunnlag anerkjennes.

Deltakelse i jubileet synliggjøres ved å ta i bruk logoelement ved siden av egen logo.

SNK har etablert et klyngesamarbeid for aktører som ønsker å bidra til jubileumsprosjektet.

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

Noreg i tusen år
Nöörje tävsene jaepieh
Norga duhát jagi
Millenial Norway

Årlig nasjonal nettverksseminar: Neste samling 28.-29. september på Eidsvoll

Fellesprosjekt: www.norgeitusenaar.no
Den digitale olavskilden
Ungdommens Hærpil
Olavsflammen

2021 KULTURMØTE OG ENDRING
Hundorp, Mære

2022 FOLKESTYRE
Eidsivating, Våler i 1000 år

2023 RESSURSER OG RIKDOM
Tore Hunds rike

2024 VERDIER I LOVVERKET
Moster, Gulating, Frostating

2025 MIGRASJON OG IDENTITET
Nasjonalt utvandrerjubiläum

2026 SLEKT OG SAMFUNN
Sarpsborg

2027 TILHØRIGHET
Samiske miljø

2028 FORTELLINGER OM NORGE
Vestfold, Telemark

2029 FOLKETRADISJON
Valldal, Møre og Romsdal

2030 FELLESSKAP
Stiklestad, Nidaros,
Hovedstaden, hele Norge

2031 HELGENKÅRING

MÆRE 2021

Steinkjer kommune prosjektledelse
Bredt sammensatt komite

- Elever ved vgs lagde jubileumslogo
- Helårlig variert program
- Olavsflammen til Mære
- Fagbokutgivelse: *Mære 1021-2021*
- Jubileumsgudstjeneste
- Rekonstruksjon av bispestol fra 1500-tallet
- Nyskrevet spel:
Olavs illgjerning på Mære

Den digitale olavskilden

en samling spor etter Olav Haraldsson/Olav den hellige gjennom 1000 år

Gjennom interregprosjektet «Pilgrim uten grenser har SNK fått midler til å utvikle en olavsdatabase.

Målet er at alle materielle og immaterielle spor etter Olav nasjonalt og internasjonalt skal samles på en digital plattform fram mot 2030.

Jubileumsstafetten brukes aktivt i innsamlingsarbeidet.

Testpilot er klar (i museenes digitale partner sine systemer)

Det er lyst ut en stilling som kommunikasjons- og formidlingsrådgiver som skal ha ansvar for arbeidet.

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

Ungdommens hærpil

Olavsflammen

29.Juli 2020 tente vi et olsokbål på Stiklestad for å markere at det var 10 år igjen til 2030.

Bålet ble bygd av barn fra Verdal og flammen ble tent av frivilligheten knytta til Spelet.

Har brent siden og skal brenne helt fram til 2030

Knytter til olavstradisjonen

Engasjement for samtida

Håp for framtida

Alle som ønsker å knytte seg til jubileet
kan hente seg en avlegger av Olavsflammen

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

NOREG I TUSEN ÅR
NÖÖRJE TÄVSENE JAEPIEH
NORGA DUHAT JAGI
MILLENNIAL NORWAY

Tenning av olsokbålet på Stiklestad 2023

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

Vandring med Olavsflammen Stiklestad - Nidarosdomen

29.juli – 3. august 2022

29. juli: Oppmøte Stiklestad, overnatting Stiklestad prestegård

16:00 Oppmøte Stiklestad prestegård

17:00 Tenning av olsokbål: 8 år igjen

19:00 Spelet om Heilag Olav

30. juli: Vandring Stiklestad – Munkeby, 22 km, overnatting Munkeby Herberge

10:00 Stiklestad kirke: *Refleksjon om frihet* v/ sokneprest Gaute Aurdal

18:30 Klosterruinen på Munkeby: *Historien om Munkeby kloster og smak av munkebyost.*

31. juli: Vandring Munkeby – Troset, 19 km, overnatting Troset gård

(09:00 Besøk i Munkeby Mariakloster)

20:00 *Verktøy for å oppleve indre frihet* v/ Heidi Troset

1. august: Vandring Troset – Borås, 23 km, overnatting Borås gård

10:00 Markabygda kirke – minikonsert *Frihet og håp* m/ Emilie Hallem

2. august: Vandring Borås – Ertsgard, 20 km, overnatting Ertsgard

16:00 Værnes kirke: *Reformasjonen fra Europa til Trøndelag* v/ Jon Arild Johansen, avdelingssjef Stjørdal museum SNK

3. august: Båttur og byvandring - Steinvikholmen - Nidarosdomen

08:30 Steinvikholmen *Olavsskrinets siste reise* v/Fortidsminneforeningen

09:30 Båt fra Steinvikholmen til Trondheim

11.00 *Helligsted og håp* v/pilegrimsprest Einar Vegge og biskop Herborg Finnset

12:00 Besøk i Klemenskirken

14:00 Pilegrimsmesse på lilleolsok i Nidarosdomen. Olavsflammen tenner lysene på høyalteret.

18:00 Olavsfestkonsert i Nidarosdomen med Trondheim symfoniorkester:

Jordens sang av Rolf Gupta

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

Kulturvern
forbundet

Trøndelag
fylkeskommune

TRØNDELAG
HISTORISKE
NORGE

Trøndelag kulturarvkonferanse